

BITKA S LOPOVLUKOM

Dr Draško
KARAĐINOVIĆKOORDINATOR NVO DOKTORI
PROTIV KORUPCIJESmrtnost u
Srbiji kao
u Africi

FOTO: V. SEKULIĆ

RAZGOVARALA:
Dragana DEKIĆ

Mišljenje koje vlada u srpskoj dijaspori da je bolje razboleti se u Africi gde postoje međunarodne zdravstvene misije nego u Srbiji, koordinator nevladine organizacije Doktori protiv korupcije dr Draško Karađinović potkrepljuje zvaničnim podatkom da je Srbija sa stopom opšte smrtnosti od 14 promila u rangu afričkih zemalja.

- Visoka smrtnost od kardiovaskularnih i malignih oboljenja, visok infantilni mortalitet, česte bolničke infekcije i široko rasprostranjena korupcija koja koči reforme ostavljaju loš utisak na naše sugrađane koji žive u razvijenim zemljama i znaju kako tamo funkcioniše zdravstvo. Uostalom, i referentna evropska poređenja

zdravstvenih sistema za 2014. stavljaju srpsko zdravstvo među poslednje zdravstvene sisteme u Evropi.

■ **Zašto zaostajemo za zemljama Evrope ako građani Srbije izdvajaju više novca nego stanovnici većine tih država?**

- Priče da je nemaština uzrok lošeg stanja u zdravstvu su veći alibi za neresavanje problema, a ako procentualno pogledamo ukupna izdvajanja, Srbija je sa 10,6 odsto bruto društvenog proizvoda među zemljama koje najviše daju za zdravstvo. Kod nas se troši skoro dvostruko u odnosu na Rumuniju ili Bugarsku i znatno više od Makedonije i Hrvatske, a te su zemlje po zdravstvenim pokazateljima ispred Srbije.

■ **Zbog čega je takvo stanje u Srbiji?**

- Zbog dezorganizovanog sistema, neodgovornosti i javaşluka, jer i sa postojećim

sredstvima može da se uradi mnogo više samo kada bi postojala jasna reformska vizija i odgovornost za učinjeno. Kada se zna da je iskorišćenost krevetskog fonda u bolnicama oko 60 odsto, ili da je blizu trećine činovničkog osoblja zaposleno u zdravstvu, dok je u Evropi taj proseki 12 odsto, jasno je koliko se rasipa zdravstveni dinar.

■ **Da li je tačno da zdravstvo ima ogromne dugove?**

- Jeste opterećeno ogromnim dugovanjima, ali je to začarani krug dužnika gde najviše novca proizvođačima i dobavljačima lekova duguju zdravstvene ustanove koje dobijaju sredstva od Republičkog fonda zdravstvenog osiguranja. Prošlog meseca dug veldrogerijama dostigao je čak 3,2 milijarde dinara. Sa druge strane, i Fond trpi zbog dužnika koji ne plaćaju obavezne doprinose zdravstvenog osiguranja.

■ **Vaša NVO ukazuje da sistemski zakoni u oblasti zdravstva imaju koruptivne odredbe.**

- Ta pošast se proširila zbog koruptivnih odredbi i legalizovanog konflikta inte-

resa u sistemskim zakonima iz 2005. godine. Sitna korupcija je podsticana i štice sistemskom korupcijom u rukovodećim strukturama pri javnim nabavkama u Ministarstvu zdravlja. Institucionalna korupcija dovodi do toga da su prioriteta podređeni interesnim grupama, na primer kod transfuzije, nabavke aparata za zračenja, ali i niza drugih. Da korupcija ima institucionalni karakter, primer je afera "Diazepam" gde služba Ministarstva zdravlja godinama prikriva nestanak 162 kilograma ove psihoaktivne supstance koja se može koristiti i za proizvodnju hemijskih droga. Ispada da narko-mafija utiče na rad državne uprave!

■ **Zbog čega se ti zakoni ne menjaju?**

- Očito nema političke volje za borbu protiv korupcije u zdravstvu, pa tako ni promene sistemskih zakona. Najbolji dokaz je što se i dalje vrši institucionalni progon lekara uzbunjivača koji su ukazali na najteže koruptivne afere sa teškim, masovnim posledicama po život i zdravlje hiljade pacijenata.

Tu pre svega mislim na trgovinu listama čekanja na Institutu za onkologiju Vojvodine, na trgovinu zaposlenih u Hitnoj pomoći Beograda sa pogrebnim preduzećima, korišćenje opasnog rastvora za dijalizu bubrežnih bolesnika u bolnici u Kraljevu... Lekari koji su na to ukazali zbog hrabrosti bi trebalo da budu promovisani i nagrađeni, a oni doživljavaju najgori progon i odmazdu. Ako takvi ljudi nisu zaštićeni, onda je besmislena svaka priča o borbi protiv korupcije.

■ **Na šta se najčešće žale srpski pacijenti?**

- Već godinama su problemi isti, a to su prvenstveno liste čekanja u državnim bolnicama. Recimo, na operaciju katarakte se čeka pune dve godine. Potpuno su poabrani prioriteta, pa masovno umiremo od hroničnih bolesti. U Srbiji kardiovaskularna i maligna oboljenja beleže više od 70 odsto smrtnosti. Trošimo oskudne resurse na sekundarne prioritete i retke patologije. Na primer, već godinama imamo 12 aparata za zračenje raka na 7,3 miliona stanovnika, a standard je jedan na

Korupcija kočnica

■ **Kako borba protiv korupcije tapka u mestu i pored brojnih antikoruptivnih tela i strategija?**

- Ne pomažu nikakve Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije, akcioni planovi, planovi integriteta i fabrikovanje zaključaka i izveštaja ako se ne rešavaju najteži slučajevi koji su potpuno dokumentovani, a o kojima mediji u Srbiji i vaše novine pišu već godinama. Stepen korupcije urušava i naplaćivanje doprinosa od privatnog sektora, jer poreski obveznik ne vidi zašto bi dva puta plaćao istu uslugu. Kako pomaka u borbi protiv korupcije nema, nema ni otvaranja pregovora o Poglavlju 23 sa EU.

250.000 stanovnika. Tako u Srbiji dve trećine obolelih od raka umre, a u Evropi dve trećine živi još pet godina! Samo u jednoj godini zbog toga umre 10.000 ljudi.

■ **Da li ombudsmeni zdravstvenih ustanova pomažu pacijentima u zaštiti njihovih prava?**

- Prava pacijenata se neefikasno štite zbog velike birokratizacije sistema. Osim zaštitnika sada imamo i savetnika u lokalnoj samoupravi. Pokazuje se da što je više činovnika, manje je prava pacijenata, a što je više papirologije, manje je lečenja ljudi.

Priznanje Brisela

- Draško Karađinović završio je Stomatološki fakultet u Beogradu. Specijalizirao je u Parizu, a skoro dve decenije je radio u zemljama zapadne Evrope, a najduže u Švajcarskoj.
- Koordinator je nevladine organizacije Doktori protiv korupcije koju je 2010. osnovao sa profesorkom dr Dragomom Jovanović.
- Ova NVO je 2011. dobila nagradu Mreže za borbu protiv korupcije u zdravstvu sa sedištem u Briselu i jedini je dobitnik priznanja van područja EU koje dodeljuje Mreža, partner Evropske komisije.
- Živi u Novom Sadu.

Nalazimo se među zemljama koje najviše novca izdvajaju za zdravstvo, a po smrtnom ishodu, bolničkim infekcijama i korupciji spadamo u poslednje zdravstvene sisteme u Evropi